

नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय
प्रमुख अतिथिज्यू,
विशिष्ट अतिथिज्यू,
अतिथिज्यूहरु,
नगर सभाकासम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
सम्पूर्ण कर्मचारी वर्ग,
पत्रकार मित्रहरु,

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमबाट लोकतन्त्रका आधारभूत मूल्य मान्यताको सम्मान, मानव अधिकारको संरक्षण र सुशासन कायम गर्नका लागि देशले लिएको समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षालाई आत्मसाथ गर्दै लेटाङ नगरपालिकाले लिएको "लेटाङ नगर समृद्धिको आधार, कृषि पर्यटन सहितको पूर्वाधार" भन्ने दिर्घकालीन सोच पूरा गर्नेतर्फ प्रतिवद्ध रही आ . व. २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट यस सम्मानित नगरसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित महसुस गरेको छु । यस महत्वपूर्ण घडिमा नेपालको राष्ट्रियता, अखण्डता, स्वाधीनता र लोकतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व प्रदान गर्ने हाम्रा वीर पूर्खा, अमर सहिद तथा अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै सामाजिक आर्थिक रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुर्याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहान्छु ।

कोभिड-१९ बाट जीवन गुमाउनुहुने सम्पूर्ण व्यक्तिहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछु । कोभिड १९ बाट संक्रमित भई उपचाररत सम्पूर्ण नागरिकहरुमा शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु ।

लेटाङ नगरपालिकाको नवौँ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा संविधानले तोकेको दायित्वहरु पूरा गर्न प्रतिवद्ध रही कोरोनाबाट नगरबासीको जीवन रक्षा गर्न र अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउन नगरपालिका जिम्मेवार भै लागि रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु । विगतका वर्षहरुको अथक प्रयासबाट हासिल भएको उपलब्धिको आधारमा नगरको विकास र समृद्धिको यात्रालाई तीव्रता दिने मार्गमा कोरोना महामारी चुनौती बन्न पुगेको छ । यस विषम परिस्थितिमा सबै राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधि, संघ संस्था र नगरबासीको सहयोग र ऐक्यवद्धताले वर्तमान चुनौतीको सामाना गर्न सकिन्छ भन्ने नगरपालिकाले दृढ विश्वास लिएको छ ।

जनताको नजिक एवं घरदैलोको सरकारको रूपमा स्थापित लेटाङ नगर सरकार नगरबासीका आवश्यकता र समस्याको पहिचान तथा प्राथमिकिकरण गरी कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ भने नगरबासीका अपेक्षाको व्यवस्थापनका लागि पनि उत्तिकै सजग छ । संघीय सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त र नगरको आन्तरिक आयश्रोतको न्यायपूर्ण र विवेकसम्मत ढंगबाट परिचालनका लागि उपयुक्त नीति, योजना र कार्यक्रम तय

गरिएको छ । लेटाङ नगरपालिकाको विकासको असन्तुलनलाई चिदै नगरको समग्र विकास व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभुतिका लागि नगरपालिका सदा प्रतिवद्ध रहेको व्यहोरा अवगत गराउन चाहन्छु । स्थानीय सरकार गठन भएको चौथो वर्षमा आईपुगेको छ । यस अवधिमा जनताले अनुभूत गर्ने गरी परिवर्तन, रूपान्तरण र विकासका कार्यहरू भईरहेका छन् । तत्कालीन अवस्थाबाट बहुआयमिक विकासका पथमा लेटाङ नगरपालिका अघि बढिरहेको कुरा यस सम्मानित सभामा राख्न चाहन्छु । नगरबासीका असीमित आवश्यकता र अपेक्षाको तुलनामा नगरलाई प्राप्त श्रोत आफैमा पर्याप्त छैन तथापि उपलब्ध श्रोतको बुद्धिमत्तापूर्ण परिचालन र कार्यान्वयन हाम्रो सामूहिक दायित्व रहेको कुरा स्मरण गराउन चाहन्छु । संविधानमा उल्लिखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, दिगो विकासको लक्ष्य, राजनीतिक दलका चुनावी घोषणापत्रहरू, सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले जेष्ठ १४ गते राष्ट्रका नाममा गर्नुभएको सम्बोधन, जेठ १५ मा माननीय अर्थमन्त्रीज्यूले प्रस्तुत गर्नु भएको आर्थिक वर्ष ०७८।०७९ को बजेट बक्तव्य, प्रदेश नं. १ को नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष ०७८।०७९ का लागि प्रस्तुत गरेको बजेट बक्तव्य, संघीय सरकारको १५ औं योजना, प्रदेश सरकारको प्रथम आवधिक योजना, लेटाङ नगरपालिकाको मौलिक विशेषता, गत वर्षहरूमा हासिल गरेको अनुभव, नगरबासीको विकास प्रतिको आकांक्षा, राजनीतिक दल र नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरूलाई मध्यनजर गरी प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । कोभिड १९ को संन्त्रासको बावजुद बजेट तर्जुमा दिग्दर्शनका चरणहरू अबलम्बन गर्दै यस सम्मानित सभामा आ. व. २०७८।०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट पारित गरी कार्यान्वयनमा लै जाने उच्च आत्मविश्वास लिएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

तीनै तहको सरकार एवम् सबै सरोकारवालासँगको सहकार्य र समन्वयमा कोभिड-१९ बाट देखिएको संक्रमण नियन्त्रण, रोकथाम र उपचार गरी नागरिकहरूको जीवन सहज बनाउन र आर्थिक क्रियाकलापहरूलाई गतिशील बनाउन लेटाङ नगरपालिका प्रतिवद्ध छ ।

कोभिड १९ महामारीको यस विषम परिस्थितिमा यस नगरपालिका भित्र अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा प्रवाह गर्ने चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, पत्रकार, उद्योगी, व्यापारी, शैक्षिक संस्था, शिक्षक, सरसफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालक र महामारी रोकथाम, नियन्त्रणमा खटिने सम्पूर्ण कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको उच्च प्रशंसा गर्दै अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्तिलाई सहज बनाउन योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण व्यक्ति तथा संघ संस्थालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । कोभिड- १९ संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि स्थानीय सरकारले चालेका कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गर्नुहुने संघीय तथा प्रदेश सांसद, पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरू, नागरिक समाज, संघ संस्था, सम्पूर्ण नगरबासी, आमा, बुबा, दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ मा घोषित वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटबाट प्राप्त उपलब्धिहरूको बारेमा संक्षेपमा चर्चा गर्न चाहान्छु ।

असार ७ गते सम्मको क्षेत्रगत बजेटको समिक्षा

सि.नं	वजेटका क्षेत्र	विनियोजित रकम	असार ७ सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत
१	पुर्वाधार विकास	२६ करोड ४८ लाख १६ हजार २ सय ७८	११ करोड ५० लाख २३ हजार ६ सय ५६	४३.४४
२	सामाजिक विकास	२८ करोड १७ लाख ५२ हजार २ सय ४०	१६ करोड ५० लाख ९४ हजार ८ सय १०	५८.६
३	आर्थिक विकास	५ करोड ५७ लाख १८ हजार	३ करोड ३६ लाख २९ हजार ७ सय ५८	६०.३६
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	५ करोड ७९ लाख २९ हजार	२ करोड ३२ लाख २३ हजार ५ सय ३२	४०.०९
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च	११ करोड ६५ लाख १७ हजार ३ सय	८ करोड ५७ लाख ४७ हजार ८ सय ४१	७३.५९
	कुल जम्मा	७७ करोड ६७ लाख ३२ हजार ८ सय १०	४२ करोड २७ लाख १९ हजार ५ सय ९८	५४.४२

चालु आ.व. को असार ७ गतेसम्म जम्मा ५४.४२ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ । कतिपय योजना सम्पन्न भैसकेको र कतिपय अन्तिम चरणमा पुगेकोले असार मसान्त सम्म भुक्तानी हुँदा लक्ष्य प्राप्त हुने देखिन्छ । लेटाङ नगरपालिकाले कोभिड-१९ महामारी, रोकथाम, नियन्त्रण उपचार तथा अन्य व्यवस्थापकीय कामहरू गर्न उपलब्ध साधन स्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गरिरहेको छ । यतिबेला नयाँ भेरियन्ट सहितको कोभिड-१९ महामारी, रोकथाम र नियन्त्रणका लागि पहिचान, परीक्षण र उपचार तथा अन्य व्यवस्थापकीय कामका लागि नगरपालिकाले संयन्त्रहरू परिचालन गरिरहेको छ । कोभिडका बिरामीहरूको उपचारका लागि लेटाङ क्याम्पसमा ५ बेडको कोभिड अस्थायी अस्पताल र १० बेडको आइसोलेसन केन्द्र सञ्चालन गरिएको छ । कोभिड महामारीबाट सिर्जित प्रतिकूल परिस्थितिका बाबजुद नगरका गौरवका योजनाका रूपमा रहेका भुवा खोला पक्की पुल, वडा नं. ४ मा आधुनिक कृषि हाट बजार निर्माण, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको भवन निर्माण जस्ता कार्यहरू तीव्रगतिमा भइरहेको छ । विभिन्न वडामा सडक कालोपत्रे , वडा नं. २,४,५,६ र ९ मा

आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको भवन निर्माण , वडा नं. ४ र वडा नं. ९ मा वडा प्रशासकीय भवन निर्माणको कार्य सुचारु छ । पर्यटन विकास र सम्पदा संरक्षण गर्न राजारानी तालको सौन्दर्यकरण आयोजना ठेक्का सम्झौता भई सकेको छ भने १० शैयाको अस्पताल निर्माणको ठेक्का लाग्ने अन्तिम प्रक्रियामा रहेको छ । विभिन्न साना ठूला योजनाहरू निरन्तर रूपमा सञ्चालनमा रहेको कुरा सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहान्छु ।

चालु आर्थिक वर्षको जेठ मसान्त सम्म जम्मा ५ किलोमिटर कालोपत्रे गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ भने ६ किलोमिटर ८ सय ३६ मिटर सडक ग्राभेल गरिएको छ । पहाडी भूभागमा पर्ने वडा नं . १,७ र ८ मा जम्मा ३१ किलोमिटर १४९ मिटर नयाँ ट्रयाक खोलिएको छ । १९५५ मिटर ड्रेन निर्माण, १३२.६ मिटर इन्टरलक गरिएको छ भने जम्मा ८ वटा कल्भर्ट निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

कृषि क्षेत्रको विकासको लागि कृषिको आधुनिकीकरण , बजारीकरण तथा विवधिकरण गर्न वडा नं . १ मा सुन्तला पकेट क्षेत्र, वडा नं. ८ मा तरकारी पकेट क्षेत्र र वडा नं . ३ मा मकैको विउ उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । कृषकहरूलाई व्यवसायिक बनाउन ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि औजार तथा धान गोड्ने र काट्ने मेसिन वितरण , विउ विजन वितरण तथा कफि खेती , केरा खेती र सुपारी खेतीमा पूर्ण अनुदान, फलफूलको बिरुवा वितरण , अलैचि खेतीको लागि ७५ प्रतिशत अनुदानमा पाइप वितरण , टनेल वितरण, कृषक समूहलाई जैविक मल, बेमौसमी तरकारी खेती सम्बन्धी तालिम , बाली उपचार शिविर जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा गरिएको छ । पशुपालक कृषकलाई व्यवसायिक बनाउन पशु स्वास्थ्य , नस्ल सुधार, आहारा व्यवस्थापन, गोठको मर्मत सुधार, बाखा, बंगुर वितरण, कुटी काट्ने मेसिन वितरण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । मौसमजन्य बाढी , पहिरोबाट सिर्जना हुने विपद् व्यवस्थापनका लागि तटबन्धन लगायतका क्रियाकलापहरू निरन्तर रूपमा सञ्चालनमा रहेको छ । बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी सिर्जना गर्न प्रधानमन्त्री स्वरोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न आयोजनाहरूको कार्य भैरहेको छ । शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्य सम्पन्न भएको छ । छात्रासँग उपमेयर, बालमैत्री नगर घोषणा कार्यक्रम निरन्तर चलिरहेको छ । कोभिड १९ का कारण भौतिक रूपमा विद्यार्थीहरूको पठन पाठन अवरुद्ध भए तापनि वैकल्पिक विधिहरूको प्रयोग गरी शैक्षिक सत्र २०७७ को मूल्याङ्कन सकिएको कुरा सम्मानित सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहान्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

अब म नगर विकास योजनाको प्रमुख नीति, मार्गदर्शन बजेट तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

(क) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति

१. कोभिड-१९ बाट प्रभावित भई विदेशबाट स्वदेश र सहरबाट गाउँ फर्किएका युवालाई लक्षित गरी कृषिमा तथा पशुपालनमा आकर्षित गर्न स्थानीयस्तरमा नै रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि साझेदारीमा आधारित कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी उत्पादनमूखी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। यसका लागि आवश्यक क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम, प्राविधिक सीप र सहयोग उपलब्ध गराइनेछ।
२. जलवायु, परिवर्तन र प्राकृतिक प्रकोपबाट कृषि क्षेत्रमा पर्ने नकरात्मक असर न्यूनीकरण गर्न उपलब्ध प्रविधि तथा सेवा कृषकलाई उपलब्ध गराइने नीति लिइने छ।
३. बालिहरुमा लाग्ने रोग किराहरुबाट हुने क्षति, प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने क्षतिवापत किसानलाई बाली बिमामा अनुदान दिइने नीति लिइनेछ।
४. कृषिलाई व्यवसायिकीकरण गर्नको लागि उन्नत विउ विजनहरु कृषकहरु सँगको साझेदारीमा वितरण गरिनेछ।
५. कृषि तथा पशुपालनको व्यवसायिकीकरण गर्नको लागि संघ र प्रदेश सरकार सँग साझेदारी गर्नको लागि समपुरक कोषको व्यवस्था गरिनेछ।
६. कृषिलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायिकरण, गर्नको लागि मकैको बीउ उत्पादनको पकेट क्षेत्र बनाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। सामुहिक खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरी अनुदान दिने नीति लिइनेछ।
७. नगर क्षेत्र भित्र रहेका बाँझो जमिनमा अनिवार्य रूपमा खेती गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ।
८. निजी स्वामित्वमा रहेका जमिनको माटो परीक्षण गरी उपयुक्त विउ, मल लगायतका कृषि सामग्री सिफारिस गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
९. सरकारी स्वामित्वमा रहेका जमिन प्रयोगको गुरु योजना (Master Plan) बनाई आर्थिक हिसाबले बढी प्रतिफलयुक्त कृषि तथा जडिवुटी उत्पादनमा जोड दिइनेछ।
१०. सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुको क्षेत्राधिकार भित्रको जमिनमा वन जंगललाई असर नगर्ने खालका बेसार, अदुवा जस्ता बालि लगाउन प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
११. सम्भाव्यताको अध्ययन गरी कृषि उपज भण्डारण (शीत भण्डार) स्थापना गरिनेछ।
१२. एकीकृत कृषि खेती, सामूहिक तथा सहकारी खेती प्रणाली र पर्यापर्यटकीय तथा वातावरणमैत्री कृषि प्रणालीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
१३. पहाडी तथा भिरालो धरातलको बाँझो तथा सीमान्त जमिनलाई संरक्षण तथा उत्पादकत्व वृद्धिका लागि बहुउपयोगी, उच्च मूल्य र नगदे बाली सहितको कृषि वन प्रणालीको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
१४. सहकारी मार्फत कृषकहरुले सेवाको माग गर्ने, उत्पादन क्षमता वृद्धि गर्ने र बजारीकरण गर्न सक्ने गरी संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

१५. प्राङ्गारिक खेतीको प्रवर्द्धनको लागि प्राङ्गारिक खेती गर्नेलाई प्रोत्साहन , बायोग्यास तथा अन्यश्रोतहरुबाट उत्पादन भएका प्राङ्गारिक मलको प्रयोगलाई सहकारी तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा विस्तार गरिनेछ।
१६. प्रत्येक वडामा सम्भाव्यताको आधारमा बाली , फलफूल, पशुपन्छीको पकेट क्षेत्र को पहिचान गरी कृषकलाई आवश्यक पर्ने उत्पादन सामग्री र सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ।
१७. बहुवर्षीय घासको बिउ उत्पादन गर्न कृषकलाई प्रोत्साहन गरी आत्मनिर्भर बनाउँदै लगिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१८. कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी नगरपालिकाभित्रका खाद्यन्न , माछा, मासु, फलफूल, तरकारी लगायतमा आत्मनिर्भर बनाई आयतलाई प्रतिस्थापन गर्दै निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
१९. कृषकहरुलाई सामूहिक खेती प्रणाली तथा कौशी खेती प्रणालीप्रति आकर्षित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०. कृषि क्षेत्रबाट उत्पादिन वस्तुहरुको विक्री वितरणको लागि बजार सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने साथै नगरपालिका क्षेत्रभित्रका बजार क्षेत्रहरुलाई व्यवस्थित बनाइनेछ।
२१. कृषि क्षेत्रमा प्रयोग हुने विषादिहरुबाट स्वास्थ्यमा पर्ने असरलाई न्युनिकरण गर्नको लागि अर्गानिक खेति प्रणालिलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ।
२२. नविनतम कृषि प्रविधिको प्रयोग तथा अनुसन्धान गरी कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
२३. व्यवसायिक रुपमा कृषि तथा पशुपालन गर्ने उत्कृष्ट कृषक समूह र किसानहरुलाई सम्मान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२४. स्थानीय उत्पादनको प्रयोगलाई अधिकतम उपयोग गर्ने नीति लिइनेछ।
२५. रैथाने बालीहरुको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२६. पशुपालनलाई प्रोत्साहन गर्नको लागि उन्नत जातका पशुहरुको नस्ल सुधार गर्नको लागि किसानहरुसँगको साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२७. पशु रोग अनुसन्धानका लागि ल्याव स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ।
२८. उद्यमशीलता विकास र क्षमता अभिवृद्धिका लागि युवा लक्षित तालिम , अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
२९. नगरक्षेत्रभित्रको जनसांख्यिक लाभलाई पूर्ण रुपमा उपयोग गर्न युवाहरुलाई सीपमूलक तालिम प्रदान गरी रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ।
३०. स्थानीय कच्चा पदार्थ, प्रविधि र सीपको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न लघु तथा घरेलु उद्योग , परम्परागत सीपमा आधारित उद्योगहरुलाई प्राथमिकता दिइ प्रविधिमा सहयोग गरिनेछ।

३१. नगरक्षेत्र भित्र स्थापना भई ४० जनासम्म स्थानीयलाई रोजगारी दिन सक्ने उद्योगहरूलाई दर्तागर्दा लाग्ने सबै शुल्क र ३ वर्षसम्म व्यवसाय करमा छुट दिइनेछ ।
३२. गरिवी निवारण तथा रोजगारी सिर्जनाका लागि गरीबसँग मेयर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३३. मानवीय सीप र दक्षताको उपयोग गर्दै स्वरोजगारि सिर्जना गर्न साना तथा घरेलु उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
३४. कृषि तथा पशु जन्य वस्तुहरूको कच्चा पदार्थलाई प्रसोधन गरी बजारीकरण गर्न साना उद्योग स्थापनाका लागि सहयोग पुर्याउने नीति लिइनेछ ।
३५. प्रत्येक सहकारी संस्थाहरूको नियमित र सघन अनुगमन गरी संस्थागत सुशासन कायम गरिनेछ ।
३६. सहकारीको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना, गरिवी न्युनिकरण र सामुदायिक सशक्तिकरण गरिनेछ ।
३७. पारदर्शिता, प्रभावकारीता र जोखिम न्यूनिकरण गर्दै सहकारीलाई समृद्धिको साधन बनाइनेछ ।
३८. समूदाय र सदस्यप्रति थप उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन विभिन्न कार्यक्रम मार्फत सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
३९. संख्यात्मक उन्नती गरेको सहकारीलाई गुणात्मक उपस्थितितर्फ लैजान संस्थाहरूको एकीकरण कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४०. सामाजिक उत्तरदायित्व सहितको सहकारी र सदस्य केन्द्रित संस्था निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४१. विद्युतीय शासन मार्फत सुशासन कायम गर्न सम्पूर्ण सहकारीहरूलाई डिजीटाइजेसन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४२. प्रत्येक सहकारीले व्यवस्थापन गर्नुपर्ने सामाजिक दायित्व अन्तर्गतको रकम परिचालन गर्दा नगरपालिकासँगको समन्वयमा सञ्चालन गर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
४३. सहकारी संस्था र शेयर सदस्यको ही तका लागि समय समयमा सहकारी सम्बन्धी नियामक व्यवस्था एवं अन्य सूचनाहरू प्रकाशन तथा प्रसारणमा जोड दिइनेछ ।
४४. बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाहरू मार्फत युवा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४५. सबै सहकारीहरूको विवरण Software प्रणाली (COPOMIS) मा प्रविष्ट गर्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न सहकारी संघ संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४६. नगरपालिका क्षेत्रभित्र उत्कृष्ट कृषि सहकारी संस्थालाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
४७. नगरको पहिचान बोकेका तिनकुने पार्क, जोरकुप क्षेत्र, राजारानी ताल, किसे झरना, वाराजी मन्दिर, कोललुङ झरना, आरुवोटे डाँडा, वडा नं. ७ को थामचुली डाँडा, लेटाङ ९ धार्मिक चौक जाँते जस्ता क्षेत्रहरूमा पर्यटक आकर्षित गर्नको लागि पर्यटन पुर्वाधार निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

४८. राजारानी, आरुवोटे डाँडा, साग्मा जस्ता क्षेत्रमा होमस्टेलाई प्रवर्द्धन, व्यवसायीकरण गरी स्थानीय अर्थतन्त्रमा योगदान पुर्याउने नीति लिइनेछ ।
४९. पर्यटन उद्योगमा लगानी गर्न निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
५०. लेटाङ नगरपालिकाको स्थानीय भाषा, संस्कृति, रीति-रिवाजलाई समेत प्रवर्द्धन हुने गरी फुड फेस्टिभल जस्ता कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइने छ ।
५१. व्यवसायिक पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, खेलकुद पर्यटन, धार्मिक पर्यटन र स्वास्थ्य पर्यटनलाई प्राथमिकतामा राखी पर्यटनको विकास गरिनेछ । जसका लागि सार्वजनिक -निजी- जनता साझेदारी (Public-Private-People Partnership) को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५२. बालबालिकाको मनोरञ्जनका लागि प्रत्येक वडामा कम्तिमा १ बालउद्यान क्रमशः निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
५३. सिचाई सुविधा नपुगेका स्थानहरूमा सम्भाव्यताका आधारमा भूमिगत जलश्रोत समेत उपयोग गर्दै सिचाई सुविधा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
५४. लोखरा र लामिटारको बीचमा भूमिगत सिंचाईको सम्भाव्यता अध्ययन गरी खेतियोग्य जमिनहरूमा सिंचाई सुविधा पुर्याई उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
५५. लेटाङ नगरक्षेत्र भित्र रहेका पानीका मुहानहरूको संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
५६. जनताको माग र आवश्यकताका आधारमा साना सिंचाई योजनाहरू निर्माण गरि कृषिको उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरिनेछ । पैनि तथा नहरहरूको मुहानको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५७. लेटाङ नगरपालिकाका ९ वटै वडाहरूमा रहेका सार्वजनिक जग्गा पहिचान गरी संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
५८. भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासी को समस्या समाधानको लागि भइरहेको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५९. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक वनहरूको संरक्षण संवर्द्धन गर्दै वन पैदावारको उपभोग गर्दा सबै उपभोक्ताहरूले हिस्सेदारी हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६०. सामुदायिक वनहरूले वन पैदावारको बिक्री वापत प्राप्त हुने रकमको १० (दश) प्रतिशत रकम नगरपालिकाको संचितकोषमा दाखिला गर्नुपर्ने र सो रकम बाट नगरपालिकाले वन, वातावरण संरक्षणमा सामुदायिक वनहरूसँगको साझेदारी तथा सहकार्यमा विकास निर्माणका कार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
६१. नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा आएका होटल, पशल तथा विभिन्न व्यवसाय गरेका व्यवसायिहरूलाई नगरपालिकामा अनिवार्य रूपमा दर्ता गर्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।

६२. नगरक्षेत्रमा रहेको टुक्रे सामुदायिक वनमा रहेको ऐला नी जग्गालाई डिभिजन वन कार्यालयसँग समन्वय गरी पार्क, खेलमैदान र विभिन्न पूर्वाधारका संरचनाहरू निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ख) सामाजिक विकास नीति

६३. सामाजिक सुरक्षा, संरक्षण, सशक्तिकरण एवं समतामूलक न्याय मार्फत सामाजिक न्याय प्रवर्द्धन हुने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

६४. कोभिड १९ लगायत अन्य रोग तथा महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको सुनिश्चितताको लागि प्रतिवद्ध रही नगरबासीको जीवन रक्षा गर्न सबै उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

६५. समुदायस्तर सम्म कोभिड १९ को प्रभावकारी खोजपड्ताल, परीक्षण, पहिचान र उपचारको लागि प्रदेश एवं संघीय सरकार संग प्रभावकारी समन्वय गरि निःशुल्क उपचारको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।

६६. महामारी रोकथाम नियन्त्रण गर्न दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्न क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

६७. कोभिड १९ को जोखिम कम गर्न विभिन्न स्थानहरूमा खटिने जनप्रतिनिधि, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी, सहयोगी र चालकहरूलाई विमाका साथै जोखिम तथा प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६८. कोभिड १९ लगायत अन्य विपदको प्रभाव कम गर्न जनचेतना, खोज तथा उद्धार, पुनस्थापना र पुर्ननिर्माणमा सबै सहयोगी निकायहरूको पहिचान र परिचालन गर्ने नीति लिइने छ ।

६९. मौलिक हकको रूपमा रहेको गुणस्तरीय स्वस्थ सेवा सबै नगरबासीको पहुँचमा पुर्याउन पुग्ने गरी आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन निःशुल्क औषधी वितरण, स्वास्थ्य संस्था र जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

७०. स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिदै जनस्वास्थ्य प्रवर्धन गरिनेछ ।

७१. समग्र जनस्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा सुधार गर्दै उपकरण, औषधी तथा जनशक्तिको अभाव हुन दिइने छैन ।

७२. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र लाई नगर अस्पतालको रूपमा सेवा सञ्चालन गर्न भौतिक संरचना निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।

७३. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चितताका लागि सक्षम, प्रभाकारी र जवाफदेही समन्वय, अनुगमन र नियमन संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।

७४. नागरिकको स्वस्थ जीवन प्रवर्द्धन लागि विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर, विपन्न नागरिक स्वास्थ्य विमा र जटिल तथा दीर्घ रोगी तथा बिपन्न नागरिक उपचार खर्च सहयोग कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७५. आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्न एक वडा एक स्वास्थ्य केन्द्रलाई थप गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न संस्थागत रूपमा सक्षम बनाइनेछ ।
७६. कुपोषण न्यूनीकरण गर्न वृहत पोषण विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
७७. मातृ तथा नवशीशु मृत्युदर न्यूनीकरण गर्न अत्यावश्यक प्रजनन स्वास्थ्यमा पहुँच तथा उपयोगमा वृद्धिका लागि थप कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
७८. पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दिगोपनाका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
७९. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई प्रोत्साहन र क्षमता अभिवृद्धि गरी समुदायस्तरमा प्रतिकारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।
८०. आइ खस्ने रोग लागेको विपन्न महिलाहरूलाई उपचारको लागि थप आर्थिक सहायता गर्ने नीति लिइनेछ ।
८१. दलित, आदिवासी जनजाति, महिला, विपन्न, पिछडा वर्ग, सिमान्तकृत र अन्य समुदायका ईच्छुक युवाहरूलाई लोक सेवा आयोग, शिक्षक सेवा आयोग लगायत प्रतियोगितात्मक परीक्षा तयारी कक्षा संचालन गरी सशक्तिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
८२. देशको प्रतिनिधित्व गरी राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय खेलहरूमा सहभागिता जनाउने नगरवासी खेलाडीहरूलाई उचित पुरस्कार सहित सम्मान गर्ने नीतिलाई आगामी वर्ष समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
८३. नगर स्तरीय युवा तथा खेलकुद समिति मार्फत युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम पहिचान एवं संचालन गरिनेछ ।
८४. प्रत्येक वडामा कम्तिमा १ (एक) खेल मैदान निर्माण तथा स्तरोन्नती गरी खेलकुदको विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८५. रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत बेरोजगार अभिलेखीकरण र न्यूनतम रोजगारको प्रवन्ध गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८६. बाल विकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीलाई नेपाल सरकारको नीति अनुसार थप रकम दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८७. कोभिड १९ को महामारीमा विद्यालय स्तरमा सिकाइ निरन्तरता दिनका लागि उपयुक्त बैकल्पिक विधिको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
८८. बैकल्पिक सिकाइका लागि थप पाठ्यसामग्री निःशुल्क वितरण गरिने नीति लिइनेछ ।
८९. सिकाइमा दिगो, समावेशी, समतामूलक र गुणस्तरीय अवसरहरू सिर्जना गर्न र अवसरहरूको न्यायोचित उपयोगबाट आर्थिक रूपान्तरणका लागि गुणस्तरीय मानव संसाधनको विकास गर्न विद्यालयहरूको सुधार गरिनेछ ।

९०. शैक्षिक संस्थाहरूलाई अन्तरिक सक्षमता, गुणस्तर एवं उच्च कार्य सम्पादनका आधारमा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
९१. विद्यालयमा कम्प्युटर, खानेपानी, शौचालय एवं बिजुली बत्तीको दिगो व्यवस्थापन गरी अपाङ्गतामैत्री , बालमैत्री एवं छात्राछात्रमैत्री विद्यालयको दिगोपनका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
९२. विद्यालयहरूको भौतिक अवस्थामा सुधार ल्याउन विद्यालय भवन निर्माण एवं मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
९३. शैक्षिक संस्थाहरूको सक्षमता, पारदर्शिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
९४. शैक्षिक क्रियाकलापमा विविधता ल्याउन अतिरिक्त क्रियाकलाप तथा खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
९५. निःशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण लगायत शैक्षिक अनुदानहरूको प्रभावकारी उपयोगको व्यवस्था गर्न आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
९६. विद्यार्थीहरूको सिकाई उपलब्धीमा सुधार ल्याउन विद्यार्थी सहायता कक्षा (कोचिड) सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९७. विद्यालयको सुधार समुदाय स्तरबाटै गर्न समुदाय , स्वयंसेवी संस्था र गैर सरकारी संस्थाहरूको पहिचान गरी परिचालन गरिनेछ ।
९८. युवाहरूलाई शिक्षा , परामर्श र खेलकुद गतिविधिको माध्यमबाट गुणस्तरीय मानव पूँजीको रूपमा विकास गर्न खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन र अवसरको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९९. गरिब तथा जेहे न्दार विद्यार्थीहरूलाई प्राविधिक तथा विज्ञान विषय र उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि छात्रवृत्ति दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१००. छात्रासँग उपप्रमुख कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०१. विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्या र विषयगत रूपमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी शिक्षकको व्यवस्थापन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०२. विद्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरी लगायत इन्टरनेट तथा इन्ट्रानेट जडान गरी शिक्षामा प्रविधिको उपयोग गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०३. नगरपालिका क्षेत्रमा छात्रावास भवन निर्माण गर्न स्वीकृत डिपीआर अनुसार संघ र प्रदेश सरकार समेतको सहयोगमा भवन निर्माण गरिनेछ ।
१०४. नगरपालिकाको उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने लेटाड क्याम्पसको विकासमा सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
१०५. समावेशी विकासको लागि विगत आ.व.हरूमा संचालन भईरहेका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१०६. आगामी वर्षमा विद्यावारिधी हाँसिल गर्ने , विशेषज्ञ डाक्टर , ईन्जिनियर, चार्टड एकाउण्टेन्ट (सिए) लगायतका विशेष क्षेत्रहरूमा विज्ञता हाँसिल गर्ने नगरवासी व्यक्तित्वहरूलाई सम्मान गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०७. लागुपदार्थ दुर्व्यसनी न्यून गर्न सचेतना तथा नियन्त्रणका लागि विद्यालय तह मा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१०८. टोल विकास संस्थाहरू मार्फत सामुदायिक विकास , सरसफाई, सामुदायिक सुरक्षा , सामुदायिक सहभागिता र सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिइ प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
१०९. नगरवासीहरूलाई स्वच्छ खानेपानीको दीगो व्यवस्थापन गर्न नयाँ खानेपानी आयोजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन र संचालनमा आएका खानेपानी आयोजनाहरूको मुहान संरक्षण , नियमित मर्मत संभार गर्न लाभग्राही समुदाय र नगरपालिकाको सहभागितामा कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११०. आधारभूत शिक्षा, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधार र खानेपानीको उचित प्रवन्ध गरी सबै वडामा सन्तुलित विकासको नीति लिइनेछ ।
१११. नगरक्षेत्र भित्रका परम्परागत श्रम, सीप, प्रविधि, भाषा, कला, साहित्य, आदिवासी जनजाति , दलित लगायतका विशिष्ट संस्कृतिहरूको पहिचान, संरक्षण र संवर्द्धन गरिनेछ ।
११२. मौलिक हकको रूपमा रहेको सामाजिक न्यायको हक कार्यान्वयनमा नगरको श्रोत साधनलाई न्यायोचित वितरणको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
११३. नगरक्षेत्र भित्र रहेका वृद्धवृद्धा , अशक्त, अपांगता र कडा रोगहरूले पिडित मानिसहरूलाई सामाजिक सुरक्षा र संरक्षणको कार्यक्रम मार्फत आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
११४. समाजमा घटने सबै प्रकारका हिंसा, छुवाछुत विभेद, कुरीतिहरूको उन्मुलन गर्नको लागि सामाजिक सचेतनामुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
११५. गैरसरकारी संस्थाबाट सम्पादन हुने कार्यक्रमहरू एकद्वार प्रणाली मार्फत समावेशी विकासका लागि नगरपालिकाको आवश्यकताको क्षेत्र अनुसार कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
११६. कोभिड १९ को आर्थिक जोखिम न्यूनीकरण गर्न अत्यावश्यक वाहेकका तालिम , भ्रमण तथा गोष्ठिहरूलाई कम गरी उत्पादनशिल क्षेत्रहरूमा मात्र लगानी गर्ने नीति लिइनेछ ।
११७. जातजाती, धर्म र समुदाय अनुसारका विवाह , व्रतवन्ध, मेला, जात्रा, पर्व, परम्परागत एवं सामाजिक कार्यहरू र सभा समारोहमा स्वास्थ्य सुरक्षा सम्बन्धी प्रोटोकलहरू लाई व्यवहारको रूपमा विकास गर्ने गराउने नीति लिइनेछ ।

११८. गरिवी निवारण एवं समावेशी विकास गर्न विपन्न परिवारका लागि विपन्न नागरिक पहिचान, सहायता र संरक्षणको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११९. विपद् बाट प्रभावित व्यक्ति परिवारको सामाजिक सुरक्षा र संरक्षणको आवश्यक प्रवन्ध गरिने छ ।
१२०. बालविवाह मुक्त नगरपालिका घोषणा र दिगोपनाका लागि समुदाय र विद्यालय स्तरमा थप सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२१. प्रत्येक विद्यालयमा बालक्लब, वडा र नगर स्तरीय बाल संजाल गठन गरी बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२२. जेष्ठ नागरिकहरूको अनुभव, ज्ञान र सीपलाई पुस्ता हस्तान्तरण कार्यक्रम हरू र जेष्ठ नागरिक दिवा भेला केन्द्रहरू संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१२३. अपांगता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान, सशक्तिकरण, सहभागिता, सहायता र संरक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१२४. नगरपालिकालाई अपांगता एवं महिला मैत्री बनाउने नीति लिइनेछ ।
१२५. विगत १२ वर्षदेखि श्रीमान बेपत्ता भएका महिलाहरूको जीवनयापनलाई सहज बनाउन आवश्यक सहयोग र संरक्षण गरिनेछ ।
१२६. हिंसा पिडित तथा जोखिममा रहेका महिला तथा बालबालिकाहरूका लागि पुर्नस्थापना केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
१२७. गर्भावस्था देखि हुन सक्ने लैङ्गिक हिंसाको अन्त्य गर्न छोरी बचाउ, पढाउँ, सक्षम बनाउ कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१२८. महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, दलित पिछडिएको वर्ग, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र विपन्न वर्गको क्षमता विकास, सशक्तिकरण र मूलप्रवाहीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१२९. घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा तथा सामाजिक अपराध न्यूनीकरण गर्न गैर सरकारी संस्थाहरू समेतलाई परिचालन गर्ने नीति लिइने छ ।
१३०. बालबालिका र किशोरकिशोरी हिंसा तथा जोखिम न्युनिकरणका लागि जीवोपयोगी शिक्षा एवं सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(ग) भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी नीति

१३१. नगरपालिकाका गौरवका आयोजना (भुवा खोलामा पक्की पुल, खेरुवा खोलामा पक्की पुल, वडा नं. ४ कृषि हाटबजार, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण) तथा बहुवर्षीय कार्यक्रम, आयोजनाहरूलाई बजेट सुनिश्चित गरी अन्य आयोजना तथा कार्यक्रममा बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३२. कोभिड- १९ महामारीका कारण रोजगारी गुमाई आफ्नो गाउँ फर्किएका जनशक्तिलाई उद्यमशीलता विकास र रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न पूर्वाधार निर्माण, उद्यमशीलता र रोजगारीका कार्यक्रम

अगाडि बढाइने छ । नगरपालिका क्षेत्र भित्र विकास निर्माणका योजनाहरू सञ्चालन गर्दा सम्भव भए सम्म मेसिनहरूको प्रयोग कम गर्दै श्रमप्रधान प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जना गर्ने नीति लिइनेछ ।

१३३. कोभिड १९ का कारण समयमै सम्पन्न हुन नसकेका नगरपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट सञ्चालन हुने योजनाहरूको ६ महिना म्याद थप गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३४. लेटाड नगर क्षेत्रभित्र आवश्यकता अनुसार कालोपत्रे सडक निर्माण गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
१३५. नगर र वडाबाट आयोजना र कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा बजेटका सबै क्षेत्रहरू समेटी योजनाहरू तर्जुमा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१३६. उपभोक्ता समितिद्वारा कार्य गर्दा १० लाख सम्मका योजनामा कम्तिमा २०% श्रम वा लागत सहभागिता बेहोर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । १० लाख भन्दा माथिका योजनामा अनिवार्य रूपमा कम्तिमा २०% लागत सहभागिता जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । कालोपत्रे, पुल, भवन निर्माण गर्ने योजना अनिवार्य टेण्डर प्रक्रियाबाट गरिनेछ । नगरपालिकाको आफ्नै स्रोतबाट विनियोजित बजेटबाट कालोपत्रे गर्दा यथासम्भव २० प्रतिशत लागत सहभागिता सहित टेण्डर प्रक्रियाबाट सञ्चालन गरिनेछ ।
१३७. नगरको विद्युतसेवा नपुगेका क्षेत्रहरूमा उज्यालो लेटाड अभियान अन्तर्गत आगामि २ वर्षभित्र सबै घरधुरीमा विद्युत विस्तार गर्नको लागि बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
१३८. खेलकुद विकासका लागि स्टेडियम निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेकोले संघीय सरकार, प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा स्रोतको खोजी गरी निर्माण गरिनेछ ।
१३९. नगरपालिकाका ९ वटै वडाहरूमा ठूला पुर्वाधार अन्तर्गत कालोपत्रे सडक निर्माण अभियानका रूपमा योजना संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४०. समपुरक कोषबाट संचालन गरिने योजनाहरूमा नगरपालिका र उपभोक्ता बीच ६०:४० को अनुपातमा स्रोत जुटाई संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ । अन्य निकायहरूसँग साझेदारीमा योजना संचालन गर्दा प्रचलित कानून वमोजिमको सहभागितामा संचालन गरिनेछ ।
१४१. नगरक्षेत्रमा रहेका चिसाड , तेलि,मोरडे, खेरुवा, भलुवा र मुर्चुडे खोलाहरूमा तटबन्धनको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४२. वडा नं. ४ र ९ मा निर्माणाधीन वडा प्रशासकीय भवनको निर्माण समयमै सम्पन्न गरी भवन नभएका वडामा भवन निर्माणका लागि जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी कार्य अघि बढाइ क्रमश निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
१४३. भौतिक पूर्वाधारको दिगोपनाका लागि तारजाली , खानेपानी पाइप, ह्युम पाइप, जस्तापाता, विद्युत पोल खरिद गरी विभिन्न वडाहरू को आवश्यकता तथा प्राथमिकता पहिचान गरी बितरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

१४४. तेली खोला, भुवाखोला तथा चिसाङ खोलाबाट भूमिगत सिचाईका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
१४५. पूर्वाधारका योजनाहरू संचालन गर्दा वातावरण विनाश हुन नदिई पूर्वाधारको दिगोपना कायम गरी पर्यावरणको संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
१४६. नगर तथा वडा स्तरीय ठूला पूर्वाधारका योजनाहरूमा केन्द्र र प्रदेश सरकारसँग साझेदारीमा समपुरक कोष राखी अनुदान माग गरी योजना कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईनेछ ।
१४७. निर्माणाधीन स्वास्थ्य संस्थाहरूको भवन निर्माण कार्य समयमै सम्पन्न गर्दै जीर्ण अवस्थामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको पुनःनिर्माण गरिनेछ ।
१४८. ३ लाख भन्दा माथिका आयोजनाहरूको सञ्चालन गर्दा योजना सूचना पाटी अनिवार्य राख्ने नीति लिईनेछ ।
१४९. वडादेखि वडासम्म र वडादेखि नगरपालिकाको केन्द्र सम्म जोड्ने रणनीतिक सडक हरू पहिचान गरी क्रमशः निर्माण गर्दै लैजाने नीति लिईनेछ ।
१५०. लेटाङ नगरपालिकाभित्र रिडरोडको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
१५१. सिचाईको दिगो विकासको लागि कुलो, पैनी, नहरको निरन्तर मर्मत सुधार तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
१५२. लेटाङ नगर प्रवेश गर्ने स्थानमा आधुनिक प्रवेशद्वार निर्माण गरिनेछ ।
१५३. सबै वडाहरूमा व्यवस्थित हाटबजारका लागि संरचना निर्माण गरिनेछ ।
१५४. नगरपालिकाको विकास आयोजनाहरूको भुक्तानी गर्दा योजना व्यवस्थापन खर्च (कन्टेन्जेन्सी) ३ प्रतिशत कायम गरिनेछ ।
१५५. योजना कार्यान्वयनको क्यालेण्डर बनाई सोहि आधारमा योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।

घरनक्सा पास सम्बन्धित नीति:

१५६. नगर क्षेत्रमा घर नक्सा पास सम्बन्धमा कार्यविधि बनाई घरनक्सा पास प्रक्रिया पूरा गरेका घर तथा भवनलाई निर्माण इजाजत दिइ साथै मापदण्ड पूरा गरी बनेका घरहरूलाई घर निर्माण सम्पन्नताको प्रमाण पत्र दिइनेछ ।
१५७. मापदण्ड पूरा भएका र मिति २०७४/०६/२९ अगाडि घर नक्शा पास नगरी बनेका घरहरूलाई भवन तथा घरनक्शा पास निर्माण मापदण्ड बमोजिम अभिलेखीकरणको प्रमाणपत्र एकपटकको लागि दिइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५८. प्रत्येक वडामा भवन निर्माण गर्दा तालिम प्राप्त डकर्मीबाट मात्र भवन निर्माण कार्य गर्ने पद्धतीको विकास गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
१५९. व्यक्तिगत तथा सामुदायिक भवन र अन्य सार्वजनिक स्थलहरू निर्माण गर्दा भुकम्पिय सुरक्षायुक्त संरचना निर्माण गरी सम्भावित जोखिमलाई कम गर्ने नीति लिईनेछ ।

१६०. नगरक्षेत्र भित्र वन्ने भवन संरचनाहरू भुकम्प प्रतिरोधि बनाउनको लागि वनेको भवन मापदण्डहरू अनिवार्य पालना गराईनेछ ।
१६१. नगरपालिका क्षेत्र भित्र भवन निर्माण गर्दा अनिवार्य रूपमा घर नक्सा पास गर्ने नीति लिईनेछ ।
१६२. सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा अपाङ्गतामैत्री हुनेगरी निर्माण गरिनेछ ।

घ) वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति

१६३. कोरोना तथा अन्य महामारीले सिर्जना गरेको विपद्बाट हुने क्षति न्यूनिकरण गर्न राहत र उद्धारका लागि नगरको स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोष लाई निरन्तरता दिइनेछ । प्रत्येक वडामा आवश्यकता अनुसार विपद् व्यवस्थापन शीर्षकमा बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
१६४. विपद् सचेतना, सीप तथा क्षमता विकास र नमूना अभ्यास कार्यलाई सहभागितामूलक बनाई सचेतना र सुरक्षालाई संस्कारका रूपमा विकास गरिनेछ । विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूको तत्काल खोज तथा उद्धार कार्य सम्बन्धित निकायसँगको समन्वयमा गरिनेछ ।
१६५. संघीय सरकार र प्रदेशसरकारसँगको सहकार्यमा विपद् प्रभावितहरूको लागि पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना गरिनेछ ।
१६६. विपद्बाट प्रभावित भई घरबारबिहीनहरूलाई तत्काल व्यवस्थापन गर्नका लागि सामुदायिक भवनहरूको निर्माण गर्दै लगिनेछ । आवश्यकता पर्दा सार्वजनिक भवनहरूमा राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६७. विश्व महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड १९ तथा अन्य महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि आवश्यक पर्ने सामग्री व्यवस्थापन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१६८. वन संरक्षण तथा दि गो विकासका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र वडा कार्यालय को समन्वय र सहकार्यमा वन संरक्षण, व्यवस्थापन तथा दि गो विकास मार्फत गरिबी न्यूनीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
१६९. जलवायु परिवर्तनबाट परेको र पर्न सक्ने असरहरूको सामना गर्न सक्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र न्यूनिकरण सम्बन्धी जनचेतनामूलक तथा अन्य कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
१७०. स्थानीय श्रोत नदिजन्य पदार्थको उत्खनन , संरक्षण र दीगो उप योगका लागि आइइ (IEE) गर्ने व्यवस्था मिलाई सो प्रतिवेदन बमोजिम कार्य गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिनइनेछ ।
१७१. भौतिक पूर्वाधार विकास गर्दा बहुप्रकोप प्रतिरोधि संरचना निर्माण गरी लेटाड नगरपालिकालाई सुरक्षित नगरको रूपमा विकास गर्ने नीति लिईनेछ ।

१७२. पशुबधशालाको स्थापना, गुणस्तरीय मासु पसलको लागि मापदण्ड बनाई अनिवार्य पालना गर्न लगाई त्यस्ता व्यवसाय नगरमा दर्ता गराउने नीति लिइनेछ ।
१७३. Post ODF कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१७४. फोहोर व्यवस्थापनका लागि श्रोतमानै कम गर्न Reduce, Re-use, Recycle को नीति लिइनेछ । क्षेत्र समेट्ने गरी Land field Site को लागि जग्गा पहिचान गरी आगामि वर्षहरूमा क्रमशः निर्माण गरिनेछ ।
१७५. Green and Clean City विकासका लागि सडक निर्माण भएका नगरका मुख्य सडकको दुवै तर्फ बहुउपयोगी विरुवा लगाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१७६. टोल विकास संस्था मार्फत विपद् जोखिम न्यूनीकरणको लागि पूर्व तयारी लगायतका क्रियाकलापहरूको व्यवस्थित कार्ययोजना बनाई वातावरण मैत्र स्थानीय शासन अवलम्बन गरिनेछ ।
१७७. नगरको सौन्दर्य अभिवृद्धि तथा एकरूपता कायम गर्न सबै नगरवासीहरूले कम्तिमा एक घर एक फलफूलको विरुवा रोप्ने नीति लिइनेछ ।
१७८. स्वच्छ उर्जा जलविद्युत, पुनःनविकरणीय तथा बैकल्पिक उर्जाको प्रयोग बढाउने तथा उर्जा दक्षता अभिवृद्धि एवं हरित प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्दै हरितगृह ग्याँसको उत्सर्जन न्यून गर्न जनचेतना अभिवृद्धि सहितका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१७९. आगलागीबाट क्षति हुन नदिन वारुणयन्त्रको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८०. उद्धार तथा राहत सामाग्रीको भण्डारण र परिचालन वडा कार्यालयबाट हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८१. निजी तथा सरकारी स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने फोहोर (Medical Waste) लाई व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१८२. स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१८३. राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रमसँग समन्वय गरी चुरे संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१८४. भूक्षय हुने चुरे क्षेत्रका सामुदायिक वनहरूलाई भूक्षय रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्न मद्दत पुग्ने विरुवाहरू लगाउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।
१८५. चुरे क्षेत्रका खोलाहरूमा बायोइन्जिनियरिङ सहितको तटबन्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१८६. चुरे संरक्षणमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने सामुदायिक वनलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइने छ ।
१८७. परम्परा देखि भोगचास गर्दै आएका धार्मिक वनहरूको संरक्षण गर्दै वन तथा वातावरणलाई दुरगामी असर नपर्ने गरी मठ, मन्दिर, चैत्य, गुम्बा, चर्च, मस्जिद आदि निर्माण गर्न समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गरिनेछ ।

(ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास नीति

१८८. स्थानीय सेवालाई सक्षम, सुदृढ, व्यवसायिक, सेवामूलक र उत्तरदायी बनाउन स्थानीय सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति र ऐन जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१८९. नगरपालिकाको कार्य प्रकृति, कार्य बोझ र औचित्यताको आधारमा आवश्यक पर्ने जनशक्तिका लागि "संगठन तथा व्यवस्थाप सर्वेक्षण" सम्पन्न गरी नियमित जनशक्ति पदपूर्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९०. सेवाप्रवाहमा कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणा र मनोबललाई उच्च राख्न आवश्यक प्रोत्साहन सुविधाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९१. सेवाप्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउन तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१९२. संवैधानिक प्रावधानअनुसार स्थानीय तहका एकल अधिकार र साझा अधिकार सूचीमा रहेका विषयहरूसँग सम्बन्धित बाँकी रहेका आवश्यक कानूनहरू क्रमशः निर्माण गरिनेछ । हालसम्म तर्जुमा भएका कानूनहरूको कार्यान्वयन प्रभावकारिताको अध्ययन गरिनेछ ।
१९३. नगरपालिकाको कार्य सम्पादनलाई छिटो , छरितो, पारदर्शी, गुणस्तरीय र प्रविधिमैत्री बनाउदै सेवा प्रवाहलाई सर्वसुलभ बनाइनेछ ।
१९४. सुशासनका लागि जनतासँग मेयर कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१९५. नगरको वेबसाइट तथा विद्युतीय एप्सहरूको प्रयोग मार्फत आवधिक सूचना प्रकाशन र गुनासो व्यवस्थापन गरी सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१९६. नगरपालिकाको सेवा प्रवाह गर्ने सबै इकाइहरू बीच इन्टरनेट र इन्ट्रानेटको माध्यम बाट आवद्ध गरी संस्थागत क्षमता वृद्धि एवं अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१९७. सेवा प्रवाहलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउन कार्यालयले सूचना प्रविधिको अधिकतम प्रयोग गरी विद्युतीय शासनको पूर्वाधार तयार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९८. नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालन हुने ५ लाख सम्मका योजनाहरू वडास्तरीय अनुगमन तथा सुपरीक्षण समिति र ५ लाख भन्दा माथिका योजनाहरू नगरस्तरीय अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति मार्फत अनुगमन गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९९. नगरको आवधिक विकास योजनालाई अन्तिम रूप दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
२००. आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु हुन नदिने नीति लिइने छ ।
२०१. अन्तिम लेखा परीक्षणबाट औल्याइएका बेरुजु फर्छ्यौट गर्न कार्ययोजना सहित फर्छ्यौट गर्ने नीति लिइनेछ ।
२०२. नगरपालिकाले सञ्चालन गरेको गतिविधिको पारदर्शीता एवं जवाफदेहीताका लागि नतिजामुखी सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०३. जनप्रतिनिधिहरूको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०४. उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०५. नगरका मुख्य चोकहरुमा राखिएको सीसी क्यामेराको उपयोग , नागरिक समाज र विभिन्न सरकारी निकायहरुको समन्वयमा नागरिक एवं व्य वसायिक सुरक्षाको प्रत्याभुति सहितको शान्त , सुरक्षित र समृद्ध लेटाड नगरको स्थापना गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
२०६. कोभिड १९ संवेदनशील योजना तथा कार्यक्रमहरु प्राथमिकता साथ कार्यन्वयन गरिनेछ ।
२०७. विकासलाई दि गो बनाउन अनुगमन मूल्याङ्कनबाट उत्कृष्ट काम गर्ने उपभोक्ता समिति पहिचान र सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।
२०८. न्यायमा सबैको जीत स्थापित गर्न “बेलैमा गरौं मिलाप, नगरौं बिलाप” भन्ने नारालाई साकार पार्न सम्पूर्ण मेलमिलापकर्ताहरुको भूमिका प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२०९. न्यायिक समितिको संस्थागत क्षमता विकास गर्दै भरोसाको केन्द्रका रूपमा स्थापित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२१०. सबै क्षेत्रको सन्तुलित विकास मार्फत दिगो विकासको अवधारणालाई स्थापित गर्ने नीति लिइनेछ ।
२११. कार्यालयको क्षमता विकास सहित सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन ठूला खरिद तथा निर्माण कार्यमा ई-बिडिङ प्रणालीको अवलम्बनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२१२. उपभोक्ता हक हित र अधिकार संरक्षणका लागि स्वच्छ प्रतिस्पर्धा र औषधि तथा खाद्य बस्तुको आधारभूत गुणस्तर कायम गर्न बजार अनुगमनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२१३. गैर सरकारी सं स्थाहरुको जवाफदेहिता स्थापि त गर्न एकद्वार प्रणालीलाई थप प्रभाकारी बनाउने उपायहरुको अवलम्बन गरिनेछ ।
२१४. बैंक, वित्तीय संस्था तथा अन्य संस्थाहरुले व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व वहन अन्तर्गतका कार्य गर्ने वातावरण तयार गरिनेछ ।

राजस्व परिचालन नीति

२१५. कर प्रशासनलाई चुस्त दुरुस्त बनाई क्रमशः अनलाइन भुक्तानी प्रणालीको प्रयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
२१६. करको दरलाई समयानुकूल र बस्तुगत बनाई करको दायरा फराकिलो बनाइने नीति लिइनेछ ।
२१७. आन्तरिक आयमा वृद्धि गरी नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।
२१८. समयमा कर तिर्न सबै करदातालाई उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन एवं खर्चमा पारदर्शीता ल्याउने नीति लिइनेछ ।
२१९. नगरक्षेत्र भित्र घर बहाल बाट प्राप्त हुने आम्दानी गर्ने घरधनीबाट संघीय सरकारको नीति बमोजिम १०% बहाल कर उठाइनेछ ।
२२०. बहाल बिटौरी करको लिने नीति बनाइनेछ ।

२२१. कोभिड १९ को कारण उद्योगी तथा व्यवसायीहरूलाई पर्न गएको क्षतिको राहत स्वरूप लेटाङ नगरपालिका क्षेत्र भित्रका उद्योगी तथा व्यवसायीहरूलाई आ.व. ०७८।०७९ को व्यवसाय नविकरण शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिइनेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ का बजेटका उद्देश्यहरू तथा मुख्य मुख्य प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

उद्देश्यहरू

१. कोभिड महामारी लगायतका रोग र विपद्बाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्ने,
२. लेटाङ नगरको समृद्धिको लागि आर्थिक गतिविधि एवम् विकास निर्माणका कार्यलाई तीव्रता दिने,
३. आर्थिक, प्राकृतिक तथा मानवीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्दै गरिबी न्युनिकरण गर्ने,
४. मानवीय ज्ञान, सीप तथा प्राविधिक दक्षताको अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गर्दै स्वरोजगार सिर्जना गर्ने,
५. नगरबाट प्रदान हुने सेवाहरू छिटो, छरितो, मित्तव्ययी र पारदर्शी रूपमा प्रवाह गर्दै सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने।

बजेटका मुख्य मुख्य प्राथमिकताहरू

१. कोभिड १९ रोकथाम, नियन्त्रण गर्न जनशक्ति र संरचनाको उचित व्यवस्थापन।
२. गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा खानेपानीको प्रवन्ध ।
३. सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार विकास तथा निर्माणाधीन आयोजनाहरूको निर्माण कार्य सम्पन्न।
४. कृषिको आधुनिकीकरण, कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि, शीत भण्डारको स्थापना, कृषि उपजको बजारीकरण, कृषि क्षेत्रमा युवाहरूको परिचालन।
५. “गुणस्तरीय शिक्षा आजको आवश्यकता” नारा कार्यान्वयन गर्ने शैक्षिक गतिविधिहरू।
६. आन्तरिक स्रोतको अभिवृद्धि गर्दै स्रोतको दिगो व्यवस्थापन।
७. प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम न्युनिकरण र वातावरण संरक्षण ।
८. उत्पादन अभिवृद्धि हुने तथा स्वरोजगारी सिर्जना हुने योजनाहरू सञ्चालन।
९. सबै नागरिकमा विद्युत सेवाको पहुँच।
१०. नदी नियन्त्रणका लागि तटबन्धन तथा दिगो सिंचाई ।

११. लक्षित वर्ग, क्षेत्र, समुदायको क्षमता अभिवृद्धि तथा गरिबी न्यूनिकरण गर्ने कार्यक्रमहरू ।

१२. सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण ।

१३. शासकीय क्षमताको अभिवृद्धि र सुशासन ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म विनियोजन विद्येकमा समावेश भएका क्षेत्रगत योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नका लागि बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमानको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

लेटाङ नगरपालिकाको आगामि आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को लागि कुल बजेट ९० करोड ८६ लाख २७ हजार रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजन मध्ये चालु तर्फ ४२ करोड १५ लाख ५७ हजार, पूँजीगत तर्फ ४८ करोड ७० लाख ७० हजार विनियोजन गरेको छु । कुल बजेटको चालु तर्फ ४६.४ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ ५३.६ प्रतिशत रहेको छ । गत आ.व. २०७७।०७८ को बजेट ७७ करोड ६७ लाख ३२ हजार ८ सय १८ भन्दा आ.व. २०७८।०७९ को लागि विनियोजित बजेट १३ करोड १८ लाख ९४ हजार १ सय ८२ अर्थात् १६.९८ प्रतिशतले बढेको कुरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामि वर्षको लागि प्रस्तावित खर्च व्यहोर्ने अनुमानित स्रोत उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

संघीय सरकारबाट प्राप्त समानिकरण अनुदान रु १२ करोड ५० लाख, राजश्व बाँडफाँडबाट ९ करोड ८५ लाख ६३ हजार ४ सय ८० रुपैयाँ र सशर्त अनुदान (शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु, तथा महिला बालबालिका) तर्फको २० करोड ९३ लाख, संघीय सरकार समपुरक अनुदान, १ करोड १५ लाख, संघीय सरकार विशेष अनुदान १ करोड ९९ लाख, संघीय सरकार अन्य अनुदान ५० लाख समेत समावेश गरेको छु । त्यस्तै प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान रु १ करोड, समानिकरण अनुदान ७२ लाख ११ हजार सशर्त अनुदान १ करोड ५० हजार, जिल्ला समन्वय समितिबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान ५८ लाख ४३ हजार, आन्तरिक राजश्वबाट प्राप्त हुने १९ करोड ७१ लाख २ हजार ५ सय २०, गत वर्षको अनुमानित नगद मौजाद २० करोड, नगद सहभागिता १ करोड ५० लाख समेत समावेश गरेको छु । आगामि आर्थिक वर्षको कुल बजेटको २१.६९ प्रतिशत आन्तरिक आय रहने अनुमान गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०७८।०७९ को क्षेत्रगत बजेटको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सि.नं.	बजेटका क्षेत्र	कुल बजेट	बजेट प्रतिशत
१	पुर्वाधार विकास	४५ करोड ७० लाख ७० हजार	५०.३०
२	सामाजिक विकास	२८ करोड ४३ लाख १२ हजार	३१.२९
३	आर्थिक विकास	२ करोड ८६ लाख ५० हजार	३.१५
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	२ करोड ८९ लाख ९५ हजार	३.१९

५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च	१० करोड ९६ लाख	१२.०६
	कुल जम्मा	९० करोड ८६ लाख २७ हजार	

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटमा समावेश भएका केही प्रमुख क्षेत्रगत क्रियाकलापको संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. कोभिड महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको भरपर्दो व्यवस्था गरी सबै नगरबासीको जीवरक्षा गर्न नगरपालिका प्रतिबद्ध छ । कोभिड १९ को रोकथाम, नियन्त्रण, उपचार र खोपको सुनिश्चिता तथा अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा प्रदान गर्न २ करोड ७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
२. कृषिलाई आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण तथा बजारीकरण गर्न कृषि कार्यक्रमका लागि १ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ ।
३. जीवनोपयोगी तथा सीपयुक्त शिक्षा प्रदान गर्न विद्यालय शिक्षाको स्तरोन्नती गर्ने , विद्यार्थी शिक्षक अनुपात, भौतिक पूर्वाधारको विस्तार , मर्मत, सम्भार, बाल विकास केन्द्र शिक्षक र विद्यालय कर्मचारीको थप तलव प्रवन्ध गर्न लगायत शिक्षा सम्बन्धी अन्य क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न १ करोड ५३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
४. पशुपालन व्यवसायलाई व्यवसायिक बनाउन नस्ल सुधार , बाख्रा, बैंगुर पकेट कार्यक्रम, पशु स्वास्थ्य लगायतका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न ६० लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
५. आर्थिक विकासका लागि सहकारी , पर्यटन, वित्तीय क्षेत्र लगायतका योजनामा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
६. समावेशी विकास, सामाजिक न्याय र समानता कायम गर्न आदिवासी जनजाति , दलित, पिछडा वर्ग, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपङ्गता भएका व्यक्तिहरु लक्षित कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
७. नगरपालिकाको केन्द्रबाट वडा नं. ७ सँग सडक सञ्जाल जोड्न भुवा खोला पक्किपुलको लागि क्रमागत रुपमा यस वर्ष ३ करोड बजेट विनियोजन गरेको छ । उक्त आयोजनामा प्रदेश सरकारबाट समपुरक अनुदानमा ५० लाख बजेट प्राप्त भएको छ जसमा ३ करोड ५० लाखको स्रोत सुनिश्चित भएको छ । यस आ.व. मा पुल निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
८. वडा नं. ४ मा कृषि बजार निर्माणका लागि क्रमागत रुपमा यस वर्ष १ करोड ३१ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ । संघीय सरकारबाट समपुरक अनुदानस्वरूप १ करोड १५ लाख बजेट विनियोजन भएको छ । उक्त आयोजनामा २ करोड ४६ लाखको स्रोत सुनिश्चित भै यस आर्थिक वर्ष भित्र निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

९. लेटाङ नगरपालिकालाई पूर्व पश्चिम लोकमार्गसँग जोड्ने लेटाङ- कानेपोखरी सडक कालोपत्रे गर्ने कार्य कोभिड १९ का कारण समयमै सम्पन्न गर्न नसकिएकोले चालु आ .व. मा दायित्व सिर्जना भएकोले १ करोड २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. नगरपालिका केन्द्र बाट वडा ५,८ र ९ सँग सडक सञ्चाल जोड्न खेरुवा खोलामा पक्की पुल निर्माणका लागि १ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । यस आयोजनामा प्रदेश समपुरक अनुदानमा ५० लाख बजेट विनियोजन भै जम्मा २ करोडको स्रोत सुनिश्चित भएको छ ।
११. उपभोक्तासँगको साझेदारीमा कालोपत्रे सडक निर्माणका लागि १ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२. नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन , मंगलबारे हाटबजार निर्माण वडा नं . ८ शिवालय मन्दिर अतिथि भवन निर्माण वडा नं. ४, कोल्ड स्टोरेज भवन निर्माण, सर्पदंश भवन निर्माण, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण, वडा नं. ७ वारंगी अधुरो स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण तथा सुधार , सामुदायिक भवन निर्माण वडा नं. ९ लगायत भवन निर्माणका लागि ६ करोड ५२ लाख बजेट सुनिश्चित गरेको छु ।
१३. राजारानी ताल सौन्दर्यकरणको लागि क्रमागत रुपमा यस वर्ष ७० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. वडा नं. ६ मा पर्ने घुम्ति देखि लामिटारसम्म सडक कालोपत्रे गर्न ६० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१५. गंगेचोक बाइपास सडक कालोपत्रे कार्यका लागि ६० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१६. चिसाङ झोलुङ्गे पुल छेउमा भूमिगत सिचाईका लागि आर .सी.सी. ड्याम निर्माण गर्न ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१७. राजारानी जाने बाटो छेउ देखि लोखरा सिरानसम्म सडक कालोपत्रे वडा नं . १ का लागि ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१८. लेटाङ नगरपालिकाका क्रमागत योजनाका रुपमा रहेका वडा प्रशासकीय भवन निर्माण वडा नं . ४ र ९, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण वडा नं. २,४,५,६ र ९, परिवर्तन मार्ग कालोपत्रे, वडा नं. ४ मा ब्याडमिन्टन कभर्ड हल निर्माण, घुम्ति सडक कालोपत्रे वडा नं. ६, किर्तिमान सडक कालोपत्रे वडा नं. ३, का.ले.बु.दु.लि. सडक कालोपत्रे, विरेन्द्र मार्ग कालोपत्रे वडा नं. ६, डीपीएम मार्ग कालोपत्रे वडा नं. ९, पिएचसी देखि आधारभूत स्कूलसम्म सडक कालोपत्रे वडा नं . ३, लिटिल प्लावर/ सिर्जनशील मार्ग कालोपत्रे वडा नं. ५, माडहिम मार्ग कालोपत्रे वडा नं. ९, जय नेपाल मार्ग कालोपत्रे सडक निर्माण वडा नं. ८ का लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१९. विरन देखि त्रिशुली चोकसम्मको बाटो कालोपत्रे वडा नं. ३, लेटाङ बसपार्क निर्माण वडा नं. ४, मुर्चुङ खोलामा पुल निर्माण वडा नं. १, तिनकुने पार्क निर्माण वडा नं. ४, स्मृति मार्ग सडक निर्माण वडा नं. ९, वारंगिदेखि फिकौलि चोकसम्मको बाटो मोड सुधार तथा स्तरोन्नती वडा नं. ७, फेदी कुइकुण्डा

सडक स्तरोन्नती वडा नं. १, सडक ट्रयाक नपुगेका क्षेत्रमा नयाँ ट्रयाक निर्माण लगायतका पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२०. विपन्न नागरिक स्वास्थ्य उपचार सहयोग, गरिविसँग मेयर कार्यक्रम, छात्रासँग उपमेयर कार्यक्रम, युवा लक्षित कार्यक्रम, खानेपानी योजना मर्मत सम्भार, सिंचाई पैनीहरुको मुहान संरक्षण, ल्याण्डफिल्ड साइट व्यवस्थापन, संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम, धार्मिक पूर्वाधार निर्माण, खेल मैदान निर्माण, खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन, लगायतका शीर्षकहरुमा आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२१. नदि नियन्त्रण, तारजाली खरिद, ह्युमपाइप खरिद, जस्तापाता खरिद, सुशासन प्रवर्द्धन, गरिवी न्यूनिकरण, फोहोरमैला तथा ढलव्यवस्थापन, विद्युत विस्तार कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२२. आन्तरिक पर्यटन विकासलाई प्रवर्द्धन गर्न तथा कर्मचारीहरुमा उत्प्रेरणा ल्याउनका लागि संघीय सरकारको आ.व. ०७८।०७९ को बजेटमा घोषित नीति तथा कार्यक्रम अनुसार यस नगरपालिका अन्तरगतका कर्मचारीहरुलाई रकम सहित पर्यटन काज उपलब्ध गराइनेछ ।
२३. १ नं. प्रदेशको आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को बजेट बक्तव्यमा उल्लेख भए बमोजिम लेटाड नगरपालिका अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको मनोबल, उत्प्रेरणा अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहन स्वरूप सम्बत् २०७८ श्रावण १ गतेदेखि लागू हुने गरी प्रत्येक कर्मचारीहरुलाई कार्यालयमा उपस्थित भइ काम गरेको दिनको रु १०० का दरले खाजा खर्च प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

२४. आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को नगर स्तरीय तथा वडास्तरीय बजेट तथा कार्यक्रमहरु अनुसूचीमा संलग्न गरेको छु ।
२५. लेटाड नगरपालिकाको विनियोजन विधयेक, २०७८, आर्थिक विधयेक, २०७८, संस्था दर्ता विधयेक, २०७८, वन विधयेक, २०७८ र न्यायिक समिति (कार्यविधि सम्बन्धी ऐन) २०७४ (संशोधन सहित) लाई संशोधन गर्न बनेको विधयेक, २०७८, न्यायिक समितिको आ.व.२०७७।०७८ को वार्षिक प्रतिवेदन सम्मानित सभा समक्ष छलफल गरी पारित गर्नका लागि पेश गरेको छु ।
२६. विगत चार वर्षको अवधिमा खडा गरिएको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको जगमा टेकेर आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले "लेटाड नगर विकासको आधार, कृषि पर्यटन सहितको पूर्वाधार" भन्ने दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न नयाँ उत्साहका साथ थप योगदान पुर्याउने अपेक्षा गरेको छु । कोरनाको संक्रमणले सिर्जना गरेको यस संकटको घडिमा सम्पूर्ण नागरिक एकजुट भई सुखद भविष्य निर्माणका लागि उत्साहका साथ अघि बढ्न यस बजेटले प्रेरित गर्ने विश्वास लिएको छु । सबै राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, संघ संस्था, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजलाई यो उद्देश्य प्राप्ति तर्फ सहकार्यको लागि आह्वान गर्दछु ।
२७. प्रस्तुत बजेट तर्जुमामा मार्गदर्शन गर्नुहुने नगरप्रमुख, वडाध्यक्षज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, विषयगत समितिका सदस्यज्यूहरु, नगरसभाका सदस्यज्यूहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । बजेट

तर्जुमाका क्रममा महत्वपूर्ण सुझाव प्रदान गर्नुहुने राजनीतिक दल , विभिन्न संघ संस्था , निजी क्षेत्र , सहकारी क्षेत्र र नागरिक समाजका व्यक्तिहरु , सञ्चार जगतलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । बजेट निर्माणमा संस्थागत संज्ञनाका रुपमा सूचना उपलब्ध गराएर सहयोग गर्नुहुने कर्मचारी वर्गमा विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । बजेट कार्यान्वयनमा सबैको पूर्ण सहयोग रहने अपेक्षा समेत गरेको छु ।

२८. अन्त्यमा, नगरभित्र र देश वि देशमा रहनुभएका सबै नगरवासी आमा बुबा , दिदी बहिनी तथा दाजुभाइलाई कोभिड-१९ को जोखिमबाट सुरक्षित रहदै समृद्ध र न्यायपूर्ण नगर निर्माणमा रचनात्मक योगदान गर्न आह्वान गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

कृष्ण कुमारी निरौला

नगर उपप्रमुख

लेटाङ नगरपालिका